

ISITIRION

Kao što je poznato, o književnom radu bosanskih franjevaca od 14 — 20 vijeka kod nas je pisao d-r Julijan Jelenić. Njegova djela *Kultura i bosanski franjevci*¹⁾ u 2 sveska, *Bio-bibliografija franjevaca Bosne Srebreničke*²⁾, *Izvori za kulturnu povijest bosanskih franjevaca*³⁾ i neka druga djela⁴⁾ pregledno nam prikazuju rad franjevaca u Bosni i Hercegovini, pogotovo njihov rad na kulturnom polju. Steta je što do danas nitko nije sastavio potpunu biobibliografiju bosanskih franjevaca. D-r Jelenić prikazao je doduše, iako sumarno, književni rad i onih bosanskih franjevaca, za koje nije bio sastavio biobibliografiju⁵⁾. Ostala literatura o bosanskim franjevcima može se naći u citiranim djelima. Svakome tko je proučio spomenuta djela J. Jelenića jasno upada u oči to da su bosanski franjevci mnogo radili i na književnom polju, da su pisali na narodnom jeziku i na latinskom. Mnoga njihova djela na narodnom jeziku pisana su bosanskom ćirilicom, koja je dugo vremena u Bosni bila u upotrebi. Koliko mi je poznato, o bosanskim latinistima kod nas je pisano vrlo malo, a i to malo što je pisano slabo je poznato našoj javnosti. Kako se može vidjeti iz navedenih djela J. Jelenića, rad bosanskih latinista bio je vrlo plodan. Neka njihova djela štampana su u Veneciji, Budimu, Osijeku, dok su se neka do danas uspjela sačuvati u rukopisima, koji se čuvaju uglavnom u Fojnici, Kreševu i Kraljevoj Sutjesci. Mnoga od tih djela danas predstavljaju raritet i vrlo je teško do njih doći. Jedino se mogu pregledati u arhivima i franjevačkim bibliotekama u spomenutim mjestima.

U ovim bilješkama osvrnuo bih se na latinsku pjesmu *Isitirion* bosanskog latiniste Ambrozija Matića, suvremenika Andrije Barukčića i Blaža Josića, klasičnih latinskih pjesnika XIX. v. u Bosni. Ne zna se pouzdano da li je A. Matić autor *Isitiriona*, ali se općenito uzima da je to upravo on.⁶⁾ Ambrozije Matić⁷⁾ rodio se 1795. u Blaževcu. Studirao je teologiju u Požezi.⁸⁾ Bio je dobar prijatelj pjesnika Andrije Barukčića⁹⁾, kod koga je dosta vremena i živio i za koga nekrologista franj. samostana u Kr. Sutjesci kaže da je odličan latinski pjesnik: „Poeta insignis Latinus“¹⁰⁾.

1) Isp. J. Jelenić, *Kultura i bosanski franjevci*, I. i II. sv., Sarajevo 1912—1915.

2) Isp. J. Jelenić, *Bio-bibliografija franjevaca Bosne Srebreničke*, I. sv. (Ančić—Josić), Zagreb, 1925.

3) Isp. J. Jelenić, *Izvori za kulturnu povijest bosanskih franjevaca*, Sarajevo 1913 (sa 6 faksimila), Iz „Glasnika Zemaljskog muzeja B. i H.“ 1912—1913 na srp.-hrv. i latinskom jeziku.

4) Isp. J. Jelenić, *Ljetopis fra Nikole Lašvanina*, Sarajevo, 1916, str. 138 fks. 1. 4°; J. Jelenić, *Necrologium Bosnae Argentinae*. Po kodeksu franj. samostana u Kr. Sutjesci, Sarajevo 1917.

5) Isp. J. Jelenić, *Kultura i bosanski franjevci* 2 sv.

6) Isp. J. Jelenić, *Kultura i bosanski franjevci*, II., 529 i 530.

7) Kratka biobibliografija Ambrozija Matića nalazi se u Franj. Vjesniku za g. 1930, br. 3, god. XXXVII, str. 65—68 (napisao dr. J. Jelenić).

8) Isp. *Statistica Bosnae Argentinae* u Sarajevu.

9) Isp. J. Jelenić, *Kultura i bos. franjevci*, II, str. 426,

10) Isp. J. Jelenić, *Necrologium Bosnae Argentinae*. Po Kodeksu franj. samostana u Kr. Sutjesci, Sarajevo, 1917, str. 27; J. Jelenić, *Biobibliografija Barukčić Andrije*, u djelu *Biobibliografija bos.-franj.*, Zagreb 1925, str. 31—33.

A. Matic umro je 1849. utopivši se u rijeci Bosni. Bavio se matematikom i pisao pjesme na latinskom jeziku. U Kr. Sutjesci službovao je kao učitelj gramatike. Pisao je i neke udžbenike: Udžbenik matematike i Udžbenik latinskog jezika. O njemu kao našem prvom matematičaru u Bosni pjeva pjesnik Blaž Josić u svojoj pjesmi *Elegia in Novo Anno*¹¹⁾ (Budim 1842) na str. 31:

Ambrosius Mathich Vir mentis acumine clarus,
 Proficius Bosnae, quam numerare docet.
 Altae doctrinae, quo vir saggatior alter,
 Quem gens insigni semper honore colat.

Matićeve latinske pjesme su ustvari čestitke i pozdravi pojedinim ličnostima. Slične su pjesme pjevali i drugi naši humanisti. Matićeve djela štampana su u Osijeku. Mislim da je korisno da njegovu latinsku pjesmu *Isitirion illustrissimo ac reverendissimo domino Gabrieli Barrishich ab Ochevia*¹²⁾, ovdje donesem i interpretiram jer je slabo poznata našoj javnosti. Stihove ću radi preglednosti numerirati, jer to u štampanoj pjesmi nije učinjeno.

I S I T I R I O N

illustrissimo ac reverendissimo

D O M I N O

GABRIELI BARRISHICH,

AB OCHEVIA

ORDINIS S. FRANCISCI PROVINCIAE BOSNAE ARGENTINAE

EPISCOPO ALEXIENSI IN ALBANIA

BOSNIAM, NATALE SUUM SOLUM INVISENTI

A RELIGIOSIS PATRIBUS

SVPRAFATI INSTITVTI AC PROVINCIAE

DICATVM.

ESZEKINI, TYPIS DIVALDIANIS C. R. TYPOGRAPHI.

Na drugoj strani je moto:

Si sapis, atque homines inter vis nomen habere
 Fac possit de TE nemo Poeta queri:
 Namque solent famae multum prodesse Poetae,
 Sive TUA accusent, sive bona facta probent.

P o e t a .

Na strani 3—7 nalazi se naša latinska pjesma. Pjesmu donosim onako, kako je štampana u prvom izdanju, ne mijenjajući ništa. Zadržavam i autorovu interpunkciju.

M e l i b o e u s

Vos socii, sine felle probi, sine lite modesti,
 Quos omnes unus foedere iunxit amor,
 Dicite: cur laeti linquunt sua tecta sodales?
 Murmure cur careat nostra S u t i s k a suo?

¹¹⁾ O biobibliografiji B. Josića isp. J. Jelenić: *Biobibliografija bos. franj.*, Zagreb 1925, str. 139—144; J. Jelenić, *Kultura i bos. franj.* II, str. 532—541; zatim (N. B. članak *Latinske pjesme fra Blaža Josića* od G. Gavranica, štampan u Franj. Vjesniku) za god. 1927 (br. 5) god. XXXIV.

¹²⁾ Osijek 1827, 4. a, 8 strana.

- 5 Quis novus Aonium fulgor nemus, altaque Pindi
 Antra subit? vel quis templa susurrus habet?
 Emisere novas lauri circum undique frondes;
 Carmine festivo mulcet alaunda polum;
 Altamque audita est numeris philomela canoris
 10 Noctem, et in auroram ducere svave melos
 Discurruntque greges saltu per prata iocoso,
 Dant hilares voces, gaudia dantque nova.
 Cur fora, cur vici, cur silvae gaudia promunt?
 Cur celeri cursu compita transit equus?
 15 Undique conveniunt Patres de Lege Minorum
 Sacrataque DEO lumine templa nitent.
 Ecce ad officium currunt juvenesque senesque,
 Et premitur pectus pectore pesque pede?

Lycidas

- O Meliboe! facit nostris haec gaudia campis
 20 Daphnis pastorum maximus IPSE PATER
 BARRISHICH huic nomen, vegetae stant corpore vires
 Gratia magna genis, multus in ore lepor.
 Pulchrum fronte decus, pulcherrima temporis aetas,
 Eximia clarum nobilitate genus.
 25 Edidit hoc tantum pia tellus Ochevia Germen
 Tellus quae crebris surgit in astra iugis
 Patria, quae Muhamae nunquam non obstitit armis,
 Quemque suo fovit docta Ravenna sinu.
 Suspicit, HUNC nunc Ordo Minor complectitur unum,
 30 Totius servat qui sacra jura Gregis.
 Quum Virtus ait esse suum, sapientia pro se
 Vendicat, ac pietas ultro dat huicce locum.
 Hoc decus eximium conspexit provida Summi
 Pontificis virtus, sicque ad alta tulit.
 35 Quae res laetitiae tantos in pectore sensus
 Protulit, ut nulla promere voce queam.
 IPSE Ravenna iam venit clementibus astris
 Inde novum nostro fulsit in orbe jubar.
 Nuncque Joannis Coenobium diffundit habenas
 40 Laetitiae claros ingeminatque sonos.
 Vivat Jo! PRAESUL noster, sanctusque Sacerdos,
 Vivat Jo! noster tempus in omne PATER.

Titurus

- O DEUS omnipotens! mihi quid nisi vota supersunt!
 Quid mihi Care refers? Daphnis adest? Superi!
 45 Ah quoties Pindi flens Numina Sacra rogavi,
 Ut veniat tandem Daphnis amatus mihi
 Ah quoties tumidis stillabat rivus ocellis,
 Et quoties dixi: Daphnis amate veni.
 Protinus inde veni; quid enim duxisse iuvabit
 50 Tot brumas alibi? Spes mea Daphni veni!
 Exspectate veni nostrosque revise Penates,
 Hic ubi se refluis patria miscet aquis.
 Hic Te Pastorum Tua TE fidissima turba
 Exigit et propius TE cupit ipsa frui.
 55 Qualis ab hiberna moerens caligine tellus
 Longius absentem gaudet adesse diem.

- Namque Ravennae si placuit domus hospita Musis
 Et nostrae poterunt hic placuisse casae.
 Illic aula purpurea, tum divite gaudes,
 60 Marchio quam Senex incoluisse dedit.
 Hic etiam nostri potiare PRAESULIS ore,
 Et Mater Fautores exhibet alma suos.
 Taliaolvebam non raro mente Suttiska
 Donec TE ferrent Numina grata mihi
 65 TE veniente meis redeunt modo gaudia campis,
 Totaque se nescit TE veniente domus.
 Tityre! nunc socios hilares diffundere vultus
 Atque decet laeto spargere vota labro.

A m y n t a s

- Ergo faustus adest Pastorum gloria Daphnis,
 70 Et TECum comites, gratia, paxque poli.
 GABRIEL advenit; amor est hic noster et ingens
 Delicium Patriae, spesque futura suae,
 Plaudite Pastores! laetentur claustra Joannis!
 Atque alii, quotquot recta sacrata colunt
 75 Nunc gaudent omnes, nunc jubilā quilibet edit
 Talia communis poscit amoris amor.
 Rite dies festi celebrantur in orbe Joannis
 Cunctorumque hilari gaudia fronte sedent
 Pectora sunt arae nostra, et vox alta sonorat
 80 Gratia sit summo gratia summa DEO.

C h l o r i s

- Optima progenies, splendor, decus omne Tuorum
 Ordinis et Patriae gloria, Daphnis ave!
 Daphnis ave! dudum campis sperate Joannis
 Hoc votum, vox haec omnibus una fuit,
 85 Gratia PONTIFICI! dum pro solamine Fratrum,
 Inque vices proprias Daphnis ut esset, agit.
 Non fuerit, tota quavis Regione requiras,
 Istud perficiat, qui magis, aptus opus.
 Nam quicumque gregis formam, normamque requirit,
 90 Norma suis semper Fratibus IPSE fuit.
 Usum seu rerum, seu quaeras Palladis artes,
 Numinis omnia sunt addita dona manu.
 Est sacras artes multo iam tempore doctus,
 Testari ipse TIBI clara Ravenna potest.
 95 Ingenio, et studio Fratres, hominesque moveri
 Efficit: ac alter Dunius arte foret.

P h y l l i s

- Ergo care DEO, sub quo sunt omnia solo,
 Sospes in hoc vivas Daphnis amande solo.
 TU jubar Illustris BARRISHICH, es stemmatis alnum
 100 Vive dies Pylios tutus amore DEI
 Quidquid in hoc claustro, et quae sunt contermina, cernis,
 Pandunt gaudium, laetitiamque suam.
 Vivat Jo! montana vocant, silvaeque loquaces,
 Et resonat S avus, nec silet Ister aquis.

- 105 Undique laetitiae voces, resonabilis e ch o
 Ex imis etiam vallibus ingeminat.
 Omnia D a p h n i TIBI tribuunt haec sidera coeli,
 Nostraque nunc inter rura beatus agis.

A m a r a c u s

- Rura beatus agas! nec TE sors atra, nec ullum
 110 Afflet, dum vives tempora longa, malum.
 Ut modo sis prosper, TE N u m i n i s aura deinceps,
 Atque Tui coetus cura secunda vehat.
 TE Pontus, TE Terra vehat, quaeso, alite fausto,
 Cerne J o a n n e a s, debita tecta, plagas
 115 Magna sub alterius quae nomine munia prendis
 Tempore dent proprium munia prensa decus.
 Aspice, TE cunctos foveant pia N u m i n a Fratres
 Omne J o a n n e o cesset in orbe malum.
 Vive diu, repeto, completo N e s t o r i s annos
 120 Salvus, et incolumis vive, valeque diu.
 Hoc cape D a p h n i meum sinceri pignus amoris
 Atque aliquod pretium carminis esse puta.
 Si placeant elegi: id mihi tum quoque jure placebit
 Displiceant: non TU displicuisse potes.

Na 8. strani nalazi se tumač lica ove pjesme:

P a s t o r e s

- Meliboeus: P. Joannes Kljaich Nov. Mag. Em. Ex-Definitor Prov.
 et actualis Parochus Vareshii.
 Lycidas: P. Paulus Kollanovich act: Definitor Prov. et Parochus
 Zovikiensis.
 Tityrus: P. Blasius Peich Parochus Dubravensis
 Amyntas: P. Antonius Knezovich Professor Grammaticalium, et
 Novitiorum Magister.
 Chloris: P. Elias Starcsevich Parochus Tollissensis.
 Phillis: P. Elias Illich Concionator annualis.
 Amaracus: P. Ambrosius Mathich Professor Grammaticalium, et
 secundarius Novitiorum Magister.

Pri dnu 8. stranice stoji mjesto i datum štampanja ove pjesme:

Admittitur ad typum
 Eszekini die 6-a Julii 1827.

P. Petrus Klasz m. p.
 R. Gym. L Director,
 et Librorum Revisor.

Kratka interpretacija Isitiriona:

Prije nego pređem na samu stvar, ističem da sam pjesmu donio onako kako je štampana u Osijeku 1827. godine. Nisam kod prepisa mijenjao ništa, čak sam ostavio u tekstu neispravljene i neke štamparske greške, koje će svakome biti lako uočljive.

Sam naslov „Isitirion“ malo je neobičan za pjesmu ovakva sadržaja. Isitirion je helenska riječ, ustvari neutrum pridjeva εἰσιτήριος, 3 (εἰσεῖμι) i ima značenje „ulazni“, „koji se odnosi na ulazak“. U helenskim rječnicima stoji da se od tog pridjeva upotrebljavao plural neutruma τὰ Εἰσιτήρια, — ων = žrtve svečanog otvorenja, posvećenja i slavlje u vezi s tim. To se obavljalo o Novoj godini ili prilikom, stupanja na dužnost magistrata. Singular neutruma εἰσιτήρια nije se upotrebljavao pa je stoga malo neobično da je naš pjesnik za svoju pjesmu, koja ima sasvim enkomijastički sadržaj upotrebio upravo takav naslov. Nije mi poznato je li koji latinski

pjesnik upotrebio ovu riječ za koju svoju pjesmu. Po svemu se čini da se ta riječ u singularu nije upotrebljavala. „Isitirion“ bi dakle imao značenje „slavlje, svečanost, doček“. Sadržaj joj je, dakle, priprema za neku svečanost a to se odnosi na svečanost i doček biskupu G. Barišiću, koji je godine 1827. posjetio svoj rodni kraj Kr. Sutjesku¹³). Poznato je da je G. Barišić studirao u Italiji. Kasnije se sekularizirao i nastanio kao kućni kapelan kod nekog markiona u Raveni. Taj se grad češće spominje u ovoj pjesmi.¹⁴)

Licima svoje pjesme autor je dao poznata klasična pastirska imena: Meliboeus, Lycidas, Tityrus, Amyntas, Chloris, Pillis. Spominje se osim tih lica na kraju pjesme i ime Amarcus. G. Barišića nazvao je naš pjesnik imenom Daphnis — sve to po uzoru na Teokrita i Vergilija¹⁵). G. Barišić među ostalim ima epitet i Maximus pastorum¹⁶). Pastiri koji ustvari predstavljaju članove sutješke kustodije, u obliku razgovora (ti razgovori su ustvari enkomija) izriču pohvale G. Barišiću. Pjesma po obliku podsjeća na Platonov *Simposion*. Kao što u Platonovu *Simposionu* na prijedlog Fedrov svako lice izriče pohvalu Erotu u obliku govora, pa se redaju jedan za drugim govori Fedra, Pausanije, Eriksimaha, Aristofana, Agatona, Sokrata — tako i u *Isitirionu* spomenuti pastiri izriču pohvalu svom zemljaku i dobrotvoru G. Barišiću. Platonov *Simposion*¹⁷) je neka vrsta enkomija. Poznato je da su i mnogi drugi pisci pisali spise pod sličnim naslovom. Tako je Metodije (Olimpiski biskup) u svom djelu *Συμπόσιον ἢ περὶ ἀγνείας* na nekim mjestima doslovno imitirao Platona. U našoj pjesmi očito se vidi utjecaj Vergilijevih ekloga. Mnogi stihovi nam pokazuju da je naš pjesnik imitirao neke rimske klasike. Spomenut ću nekoliko mjesta:

Kao što u Vergilijevoj prvoj eklogi pastir Titir izriče zahvalnost Oktavijanu što ga je oslobodio otimačina veterana te pri tom naziva Oktavijana bogom, jer mu je učinio veliko dobro (st. 42—45), tako i u *Isitirionu* pastir Licida tumači veselje Kr. Sutjeske zbog dolaska G. Barišića. Licida u *Isitirionu*, razumije se, Barišića ne naziva bogom kao što kod Vergilija Titir naziva Oktavijana (isp. Verg. 1. ekl. 6. stih): nego ga naziva „pastorum maximus“ (isp. *Isitirion* st. 20). I peta Vergilijeva ekloga, u kojoj pastiri Menalka i Mops slave pokojnog pastira Dafnida, može se uporediti sa našom pjesmom. Vergilije u st. 58. i 59. zatim 62, 63, 64, pete ekloge govori kako se Dafnidu vesele šume i polja, Drijade i Pan, zatim brda i hridine:

58—59 ergo alacris silvas et cetera rura voluptas
Panaque pastoresque tenet Dryadesque puellas.

62—63 ipsi laetitia voces ad sidera iactant
intonsi montes, ipsae iam carmina rupes,
ipsa sonant arbusta:

Gornje Vergilijeve stihove upoređujem sa str. 103—106 *Isitiriona*:

..... montana vocant, silvaeque loquaces,
Et resonat Savus, nec silet Ister aquis,
Undique laetitiae voces, resonabilis echo
Ex imis etiam vallibus ingeminat.

Neki nas stihovi u našoj pjesmi podsjećaju na Horacija. Isp. *Isitirion* st 65:

Te Veniente meis redeunt modo gaudia campis

¹³) Isp. Arhiv Franj. samostana u Kr. Sutjesci i J. Jelenić, *Kultura i bos. franj.*, II. str. 530,

¹⁴) Isp. St. 28, 37, 57, 94.

¹⁵) Isp. Teokritove i Vergilijeve pastirske pjesme.

¹⁶) Isp. stih 20 i d.

¹⁷) Isp. Orsat Pucić, *Platonova Gozba*, Trst 1857; Franjo Petračić, *Platon i Ksenofontov Simposion*, Zagreb 1897; Vladimir Perinović, *Platonov Simposion* Sarajevo 1921; Miloš N. Đurić, *Platonova Gozba ili O ljubavi*, Beograd 1933; novo izdanje 1955.

Taj stih mogao bi se uporediti sa Hor., Carm. IV, 7, 1—2

Diffugere nives, redeunt iam gramina campis
arboribusque comae

Poznato je da su se svi pjesnici, koji su pisali latinskim jezikom (od humanizma dalje) ugledali u versifikaciji na klasične rimske uzore. U versifikaciji naših latinista očit je utjecaj Vergilija, Horacija i drugih klasičnih rimskih pjesnika, kao što smo spomenutim primjerima iz naše pjesme vidjeli. Kako latinski jezik nije bio materinski našim latinistima, često je bilo teško udovoljavati zahtjevima latinske prosodije. Bilo je i drugih teškoća. Ipak su naši latinisti¹⁸⁾, zahvaljujući tome što su u svojim školama mnogo vježbali i u versifikaciji, savladali uglavnom sve teškoće i gradili latinske stihove, kojima se može tek tu i tamo nešto prigovoriti. To se odnosi i na našeg pjesnika iz Bosne. Pjesnik *Isitiriona*, kako se može vidjeti, vrlo je vještu versifikaciji i sa lakoćom zadovoljava zahtjeve klasične metrike.

Ovdje bih dao kratka razjašnjenja nekih stihova:

St. 1. Za izraze „sine felle probi, sine lite modesti“ nisam uspio pronaći paralelu kod rimskih klasika.

St. 4. Očito je da konjunktiv *careat* stoji ovdje iz metričkih razloga, jer bi inače trebalo da stoji *caret*.

Murmure cur careat nostra Sutiska suo?

—○○|—○○|—||—○○|—○○|—

St. 17. *Officium* ovdje ima značenje „bogoslužjenje“, „liturgija“.

St. 25. *Ochevia*: mjesto kod Vareša.

St. 27. Hvali se borbenost stanovnika u borbi sa Turcima.

St. 32. *vendicat*: u leksikonima stoji da taj glagol ima isto značenje kao i *vindico*, ali mnogi razlikuju ta dva glagola po postanku.¹⁹⁾ Kao što iudico < ius + dico, vindico < vim + dico, tako i vendico < venum + dico²⁰⁾.

St. 39. *Ionanis Coenobium*: samostan u Kr. Sutjesci bio je posvećen sv. Ivanu Krstitelju, zato *Ioannis*.

Coenobium κοινόβιον est enim habitaculum plurimorum in commune viventium. Dolazi i u obliku *caenobium*, *caenubium*, *cenubium*. Ima isto značenje kao i *monasterium* (isp. kod nas „manastir“, „samostan“²¹⁾).

St. 44. *Superi*! = *deus*; U svom humanističkom zanosu A. Matić kao i Blaž Josić često zativaju helenske i rimske bogove. Katkada to čine samo formalno, uglavnom iz metričkih razloga, a katkad u smislu zazivanja posestrima vila, kao što su radili i njima savremeni pjesnici. Josić se razlikuje od Matića u tome što se mnogo više služio ekstremnim klasicizmom tako da je božanstvo nazivao „Jupiterom“.

St. 58 *Placuisse* = *placere*. Oblik *Placuisse*, mislim da je naš pjesnik uzео iz metričkih razloga: *Et nostrae poterunt hic placuisse casae*.

St. 60. *Incoluisse* = *incolere*. Što se tiče oblika isp. st. 59.

Naš pjesnik, kako se vidi, nije uspio da ovdje složi pravilan pentametar.

St. 63. Kod imena *Suttiska* očita je štamparska greška (ttt).

St. 73. *claustra Joannis*: imenića *claustra* dolazi i u singularu *claustrum* (κλάστρον, κλάσθρον, κλάθρον, κλειθρον)²²⁾

Ima isto značenje kao i gore spomenuta riječ *coenobium*. Naš pjesnik očito iz metričkih razloga upotrebljava sad imenicu *coenobium*, sad *claustra*.

¹⁸⁾ Isp. ŽA, god. V, 1 str. 104 („O prozodiji u *Marulićevoj Davidijadi*“ — (od D-ra V. Gortana).

¹⁹⁾ Isp. Forcellini, *Lexikon*, s. v.

²⁰⁾ Prema Varonu, L L 6, 7.

²¹⁾ Isp. *Thesaurus linguae Latinae* s. v.

²²⁾ Isp. *Thesaurus linguae Latinae*, s. v.

St. 105. resonabilis echo: isp. Ovid *Met.* 3, 358

St. 113 alite fausto: sretno.

St. 119 completo Nestoris annos: poznata uzreka. Mi bismo rekli živio mnoge ljeta.

Misli se da je ovu latinsku pjesmu u ime Sutješke kustodije, osobito u ime onih lica, koja se u pjesmi navode pod klasičnim imenima, spjevao Ambrozije Matić. Ukoliko je to tako, možemo zaključiti da je pjesma spjevana u Kr. Sutjesci. Bilo kako bilo, naš pjesnik je dobar poznavalac latinskog jezika, posebno klasične rimske poezije. Stihovi mu teku dosta glatko i odaju majstora versifikacije. Mislim da nismo pretjerali ovim riječima. Napominjem da je Ambrozije Matić prvi klasički pjesnik Bosne Srebrene. O njegovim ostalim pjesmama drugom prilikom.

Ove bilješke imaju cilj da pobude kod nas interes za bosanske latiniste, od kojih su neki vrlo zaslužni za našu kulturnu historiju a posebno za historiju Bosne.

Ž. Puratić, Sarajevo.